

Let op: De volgorde waarin de vragen en antwoordalternatieven zijn opgelijst, verschilt tussen de verschillende permutaties.

Volgens de syllabus is een verandering in gedrag een voorbeeld van leren als het

- (1) te wijten is aan een prikkel in de omgeving
- (2) helpt bij het bereiken van doelen
- (3) te wijten is aan een regelmatigheid in de omgeving
- (4) resulteert in het verwerven van kennis

Correct antwoord 3. We definiëren leren als een verandering in gedrag die te wijten is aan een regelmatigheid in de omgeving.

Stel dat je herhaaldelijk een licht samen aanbiedt met een luide knal. Veronderstel ook dat we met zekerheid kunnen bepalen dat de angstreactie ten opzichte van het licht toeneemt omdat de luide knal herhaaldelijk werd aangeboden. Deze verandering in gedrag is een voorbeeld van

- (1) geen van de andere alternatieven is correct
- (2) vreesconditionering
- (3) habituatie
- (4) bestraffing

Correct antwoord 1. De verandering in de angstreactie tov het licht is enkel een voorbeeld van vreesconditionering indien het te wijten is aan het samengaan van het licht met een andere prikkel (in dit geval de luide knal). Het is geen habituatie want dat vereist een daling in de intensiteit van een reactie op een prikkel omwille van de herhaaldelijk aanbieding van die prikkel (terwijl er hier sprake is van een toename in de reactie en het herhaald aanbieden van een andere prikkel). Het is geen bestraffing want dat vereist een regelmatigheid in het voorkomen van een gedrag en een prikkel (terwijl er hier sprake is van een regelmatigheid in de aanbieding van één prikkel).

Binnen de analytisch-abstracte functionele leerpsychologie streeft men naar abstracte uitspraken in termen van

- (1) de functie die prikkels en gedragingen hebben
- (2) topografische kenmerken van prikkels en gedragingen
- (3) onderliggende mentale mechanismen
- (4) de manier waarop prikkels en gedragingen functioneel zijn voor het bereiken van doelen

Correct antwoord 1. De functionele leerpsychologie doet uitspraken over de functies van prikkels en gedragingen, bijvoorbeeld in termen van functies zoals CS, US, Sd, Sr, of establishing operation. Topografische uitspraken zijn uitspraken over oppervlakkige kenmerken zoals kleur of grootte en zijn dus niet abstract en louter descriptief. Uitspraken over mentale mechanismen worden gedaan binnen de cognitieve leerpsychologie, niet binnen de functionele leerpsychologie. De functionele leerpsychologie gaat over functie in de zin van "functie van" zoals in "A is een functie van B", niet over functie in de zin van "functie voor" zoals in "A is gericht op / een functie voor het bereiken van B".

Functionele verklaringen zijn belangrijk omdat ze ons toelaten om

1. leren te verklaren
2. mentale processen te voorspellen
3. gedrag te beïnvloeden
4. functionele relaties tussen gedrag en omgeving te verklaren

Correct antwoord 3. Functionele uitspraken specificeren waarvan iets een functie is. Als gedrag een functie is van een element in de omgeving, dan kan men het gedrag beïnvloeden door het element in de omgeving te manipuleren. Functionele verklaringen bieden een verklaring voor gedrag maar niet voor leren (de impact van regelmatigheden in de omgeving op gedrag). Ze zijn niet gericht op het voorspellen van mentale processen. Ze beschrijven functionele relaties tussen gedrag en omgeving maar verklaren deze niet.

In de syllabus wordt benadrukt dat de oriëntatie respons (OR)

- (1) verschillende componenten heeft die gelijktijdig optreden
- (2) een effect is van regelmatigheden in het voorkomen van één prikkel
- (3) bestaat uit een opeenvolging van responsen
- (4) enkel bestaat uit het richten van het hoofd naar de prikkel toe

Correct antwoord 1. De oriëntatie respons wordt in de syllabus beschreven als “een geheel van willekeurige, onwillekeurige, en neuronale reactiepatronen, dat optreedt zodra een prikkel wordt toegediend” (p. 57). Het bestaat dus uit verschillende componenten die op één moment (gelijktijdig) door een prikkel zoals een luide knal worden ontlokt (vb., toename huidgeleiding, richten van hoofd naar prikkel, neuronale reacties). Het is geen effect van een regelmatigheid maar van een individuele prikkel. Het bestaat, in tegenstelling tot bijvoorbeeld de dynamics of affect (d.i., reactie gevolgd door tegenreactie), niet uit een opeenvolging van responsen. Het bestaat uit veel meer componenten dat enkel het richten van het hoofd naar de prikkel toe.

In de syllabus wordt het inschatten van novelty en significance binnen het model van Bradley beschouwd als

- (1) een gedrag
- (2) een effect van regelmatigheden in het voorkomen van één prikkel
- (3) een deel van het mechanisme dat een verklaring biedt voor effecten van regelmatigheden in het voorkomen van één prikkel
- (4) een neuronaal proces

Correct antwoord 3. Volgens Bradley is habituatie van de oriëntatie respons te wijten aan veranderingen in de inschatting van novelty en significance. Het maakt dus deel uit van het verklarende mechanisme. De theorie van Bradley is een cognitieve theorie en gaat dus over mentale mechanismes, niet over neuronale processen. Het is dan ook geen gedrag of effect.

Onderzoek naar welk onderstaand fenomeen vereist een procedure met minstens twee verschillende prikkels?

- (1) Dishabituatie
- (2) Sensitatie
- (3) Habitatie
- (4) Dynamics of affect

Correct antwoord 1. Bij dishabituatie moet er steeds een habituatie prikkel zijn (een prikkel waarop de reactie zwakker wordt als gevolg van het herhaald aanbieden van die prikkel) en een dishabituatie prikkel (een andere prikkel die zorgt voor het terug sterker worden van de reactie op de habituatie prikkel). De dynamics of affect wordt ontlokt door één prikkel. Sensitatie en habitatie vereisen slechts één prikkel (de prikkel waarop de reactie verandert als gevolg van het herhaald aanbieden van die prikkel).

Secundaire taken die de aandacht wegtrekken van de herhaalde aanbieding van prikkels hebben een impact op de snelheid van habituatie. Deze vaststelling biedt evidentie voor de impact van

1. de bredere context
2. de aard van de niet-contingente prikkelaanbieding
3. temporele aspecten van de niet-contingente prikkelaanbieding
4. b-processen

Correct antwoord 1: De rol van het wegtrekken van aandacht wordt besproken onder de hoofdding van de bredere context (zie p. 55).

“Iets is een CS indien men nagaat of de reacties op die prikkel voorwaardelijk zijn”. Op welk niveau is deze uitspraak gesitueerd?

- (1) Descriptief
- (2) Functioneel
- (3) Mentaal
- (4) Neuraal

Correct antwoord 1. Het nagaan of reacties voorwaardelijk zijn (veranderen als gevolg van het samen aanbieden van prikkels) behoort tot de procedure die een onderzoeker volgt. Het hoort dus thuis op het descriptieve niveau.

Het onderscheid tussen sociaal leren en niet-sociaal leren wordt in de syllabus gemaakt op basis van

- (1) de aard van de verandering in gedrag
- (2) de aard van de elementen die deel uitmaken van de regelmatigheid die verantwoordelijk is voor de verandering in gedrag
- (3) de aard van het gedrag waarvan wordt nagegaan of het verandert
- (4) de aard van het organisme waarvan wordt nagegaan of het zijn gedrag verandert

Correct antwoord 2. Bij sociaal leren is het gedrag van een ander steeds een element in de regelmatigheid die verantwoordelijk is voor de verandering in gedrag (zie p. 73). Men kan sociaal leren, net als andere vormen van leren, nagaan of vaststellen bij allerlei soorten van gedrag en organismen.

Volgens wat in de syllabus staat, zal er in studies rond US-revaluatie een verandering zijn in

- (1) de aard (identiteit) van de US én een verandering in de emotionele waarde van de US
- (2) de emotionele waarde van de US zonder een verandering in de aard (identiteit) van de US
- (3) de CS-US contingentie zonder een verandering in de aard (identiteit) of emotionele waarde van de US
- (4) de aard (identiteit) van de US zonder een verandering in de emotionele waarde van de US

Correct antwoord 2. In studies rond US-revaluatie is er na de CS-US paringen een fase met aanbieding van dezelfde US als uit de eerste fase (de identiteit van de US verandert dus niet) waarbij men de emotionele waarde van die US gaat veranderen (vb., een positieve US zoals voedsel wordt minder positief of zelfs negatief gemaakt door het voedsel te koppelen aan misselijkheid).

Onderzoek naar biofeedback is geïnspireerd door onderzoek naar veranderingen in

- (1) willekeurig gedrag als gevolg van een regelmatigheid in het voorkomen van twee prikkels
- (2) onwillekeurig gedrag als gevolg van een regelmatigheid in het voorkomen van twee prikkels
- (3) willekeurig gedrag als gevolg van een regelmatigheid in het voorkomen van een gedrag en prikkels in de omgeving
- (4) onwillekeurig gedrag als gevolg van een regelmatigheid in het voorkomen van gedrag en prikkels in de omgeving

Correct antwoord 4. Zie p. 161 van de syllabus.

In de syllabus wordt het onderscheid tussen vreesconditionering en andere vormen van klassieke conditionering gemaakt in termen van de aard van de

- (1) CS
- (2) CS-US contingentie
- (3) CR
- (4) US

Correct antwoord 3. Bij vreesconditionering gaat het om veranderingen in vreesreacties / angst. Bij andere vormen van klassieke conditionering gaat het om veranderingen in andere reacties (vb., evaluatieve reacties bij evaluatieve conditionering).

Aversie leren wordt in de syllabus besproken binnen de context van onderzoek over

- (1) de samenhang tussen verschillende veranderingen in gedrag
- (2) de vraag of bewuste kennis over regelmatigheden in de omgeving cruciaal is voor het tot stand komen van conditioneringseffecten
- (3) de vraag of conditionering gebaseerd is op S-R of S-S associaties

(4) de rol van intrinsieke relaties in het tot stand komen van conditioneringseffecten

Correct antwoord 4. Zie p. 75 van de syllabus.

Uit onderzoek blijkt dat

- (1) de CR en UR kunnen verschillen**
- (2) de CR steeds deel uitmaakt van de UR
- (3) de UR steeds deel uitmaakt van de CR
- (4) de CR steeds ontlokt wordt door de UR

Correct antwoord 1. De CR (vb., angst) en UR (vb., pijn) kunnen verschillen. Het kan dus dat de CR geen deel uitmaakt van de UR en dat de UR componenten heeft die geen deel uitmaken van de CR. Er is in de syllabus nergens sprake van het idee dat de CR zou ontlokt worden door de UR.

Binnen het comparator model is het vormen van associaties voornamelijk afhankelijk van

- (1) contiguiteit**
- (2) contingentie
- (3) relationele informatie
- (4) conditionele contingentie

Correct antwoord 1. Zie syllabus p. 129: "Het enige wat een invloed heeft op de sterkte van de associatie tussen de CS en US is het aantal keer dat twee prikkels samen voorkomen in tijd en ruimte." Dit is dus contiguiteit.

Op basis van welk idee verklaren propositionele modellen de invloed van stimulus kenmerken en intrinsieke relaties op klassieke conditionering?

- (1) Op basis van het idee dat het ontdekken van een relatie tussen de CS en US bepaald wordt door motivatie en bestaande kennis.**
- (2) Op basis van het idee dat gedrag geen rationeel, logisch gevolg hoeft te zijn van een propositie over de relatie tussen prikkels.
- (3) Op basis van het idee dat het vormen van proposities bewustzijn vereist.
- (4) Op basis van het idee dat het vormen van proposities inspanning vereist.

Correct antwoord 1. Zie onderaan p. 132 van de syllabus.

Welke term zou je kunnen toevoegen aan de drie-termen contingentie?

- (1) Sr-vormende ingreep**
- (2) Discriminatieve stimulus
- (3) Bekrachtiger
- (4) Antecedent

Correct antwoord 1. De term "Sr-vormende ingreep" kan nog aan de drie-termen contingentie toegevoegd worden want het maakt er geen deel van uit (wat trouwens ook vaak gedaan wordt en

heeft geleid tot de uitdrukking "vier-termen contingentie). De andere drie alternatieven maken al deel uit van de drie-termen contingentie en kunnen er dus niet aan toegevoegd worden.

Het onderscheid tussen ontsnappingsleren en vermijdingsleren wordt in de syllabus gemaakt op basis van

- (1) de aard van de verandering in gedrag
- (2) de aard van de regelmatigheid in de omgeving die verantwoordelijk is voor de verandering in gedrag
- (3) de aard van de discriminatieve prikkels die betrokken zijn in de regelmatigheid in de omgeving die verantwoordelijk is voor de verandering in gedrag
- (4) de aard van de gebeurtenis die volgt op het gedrag

Correct antwoord 4. Bij ontsnappingsleren wordt gedrag gevolgd door het stoppen van een aversieve prikkel. Bij vermijdingsleren wordt gedrag gevolgd door het uitblijven van een aversieve prikkel. Bij beide is er een toename in frequentie van gedrag, is die toename het gevolg van een R-Sr contingentie, en kunnen dezelfde discriminatieve prikkels betrokken zijn.

Welke uitspraak is correct?

- (1) Evidentie voor de rol van intrinsieke relaties biedt steeds evidentie voor selectiviteit van leren.
- (2) Evidentie voor selectiviteit van leren biedt steeds evidentie voor de rol van intrinsieke relaties.
- (3) Evidentie voor de rol van intrinsieke relaties biedt soms geen evidentie voor selectiviteit van leren.
- (4) Evidentie voor selectiviteit van leren biedt nooit evidentie voor de rol van intrinsieke relaties

Correct antwoord 1. Selectiviteit in leren verwijst naar de vaststelling dat niet alle regelmatigheden even veel of even snel een impact hebben op gedrag. Deze selectiviteit kan het gevolg zijn van intrinsieke relaties maar kan ook het gevolg zijn van andere factoren zoals de intensiteit van één prikkel. Als selectiviteit te wijten is aan andere factoren dan intrinsieke relaties, dan biedt evidentie voor selectiviteit geen evidentie voor de rol van intrinsieke relaties. Evidentie voor de rol van intrinsieke relaties is echter steeds evidentie voor selectiviteit. Als selectiviteit te wijten is aan intrinsieke relaties dan biedt deze evidentie voor selectiviteit ook evidentie voor de rol van intrinsieke relaties.

Thorndike's wet van effect gaat over het verklaren van

- (1) interacties tussen de aard van R en de aard van de Sr
- (2) de impact van de aard van R
- (3) de impact van de aard van de Sr
- (4) interacties tussen de aard van de Sd en de aard van R

Correct antwoord 3. Thorndike's wet van effect wordt besproken onder de hoofding "III.1.1.3. De impact van de aard van de Sr op de aard van verandering in R".

Stel dat een rat geleerd heeft dat het voedsel krijgt telkens als het op een nieuwe manier op een hendel duwt (dus enkel als het druk op een manier die nog nooit eerder is voorgekomen). Na verloop van tijd duwt de rat voor het eerst met de linker achterpoot op de hendel. Je geeft daarna een voedselbrokje. Het gedrag “met de linker achterpoot op de hendel duwen” zal als gevolg hiervan

- (1) in frequentie dalen
- (2) in frequentie stijgen
- (3) onveranderd gesteld worden
- (4) vlotter uitgevoerd worden

Correct antwoord 1. Als de rat geleerd heeft dat het voedsel krijgt telkens als het op een nieuwe manier op een hendel duwt, dan zal het een gedrag nooit meer stellen nadat het dit gedrag gesteld heeft. De frequentie van dat gedrag zal dus dalen (eerst wordt het wel gesteld, nadien wordt het nooit meer gesteld). Het zal niet in frequentie stijgen (het wordt dus niet vaker gesteld). Het zal ook niet vlotter uitgevoerd worden (want het wordt gewoonweg niet meer gesteld). Het zal ook niet onveranderd gesteld worden (want het wordt gewoonweg niet meer gesteld).

Differential Reinforcement of Other Behavior (DRO) is vooral effectief als techniek om ongewenst gedrag te laten verdwijnen indien

- (1) het ongewenst gedrag via shaping tot stand is gekomen
- (2) het ander gedrag incompatibel is met het ongewenst gedrag
- (3) het ander gedrag en het ongewenst gedrag gekoppeld zijn aan verschillende Srs
- (4) het ander gedrag ook ongewenst is

Correct antwoord 2. Zie p. 168 van de syllabus: “bij voorkeur een gedrag dat niet samen kan uitgevoerd worden met zelfverwondend gedrag” en de voorbeelden van DRO in Hoofdstuk 5 (vb., p. 247).

Het duwen op de hendel wordt 5 keer gevolgd door voedsel en vijf keer niet. Wanneer er niet op de hendel gedrukt wordt komt het voedsel nooit. Wat is de contingentie tussen het gedrag van op de hendel duwen en de aanbidding van voedsel?

- (1) 1
- (2) 0.5
- (3) 0
- (4) -0.5

Correct antwoord 2. Kans op voedsel als drukken = .50 (5/10). Kans op voedsel als niet drukken = 0.

.50 – 0 = .50

Welk vraag wou Mowrer beantwoorden met zijn tweefactorenmodel?

- (1) Hoe kan je vermijdingsleren verklaren als de aanwezigheid van een Sr noodzakelijk is voor leren?
- (2) Hoe kunnen veranderingen in de dynamics of affect verklaard worden door het samenspel van A-processen en B-processen?
- (3) Hoe kan leren verklaard worden vanuit het samenspel van associatieve processen en propositionele processen?
- (4) Hoe bepalen inhibitorische en exitatorische associaties samen het gedrag.

Correct antwoord 1. Zie onderaan p. 203 van de syllabus.

Het basisidee van de ideo-motor theory vinden we terug in modellen met

- (1) Sd-Sr associaties
- (2) S-R associaties
- (3) Sd modulatie van exitatorische R-Sr associaties
- (4) Sd modulatie van inhibitorische R-Sr associaties

Correct antwoord 1. Zie onderaan p. 208 van de syllabus.

Het ontdekken van oorzakelijke verbanden maakt geen deel uit van

- (1) het descriptieve niveau
- (2) het functionele niveau
- (3) het mentale niveau
- (4) geen van de alternatieven is correct

Correct antwoord 1. Op het functionele niveau gaat men proberen om oorzakelijke verbanden tussen omgeving en gedrag te ontdekken. Op het mentale niveau gaat men oorzakelijke verbanden tussen cognities en tussen cognities en gedrag/omgeving te ontdekken. Op het descriptieve niveau, echter, gaat men gewoon prikkels en gedrag beschrijven, los van oorzakelijke verbanden met andere prikkels, gedrag, of cognities.

Binnen de toegepaste gedragsanalyse gaan technieken van gedragshandhaving er voor zorgen dat

- (1) de gedragsverandering blijft duren wanneer de contingenties van de interventie weggelaten worden
- (2) de gedragsverandering uitbreidt naar gerelateerde responsen
- (3) een variëteit aan stimuli en contexten een invloed hebben op het gedrag
- (4) causale relaties tussen antecedenten (Sd), gedrag (R) en consequenties (Sr) worden vastgesteld

Correct antwoord 1. Zie p. 249 van de syllabus.

Contingentie management behandelingen zijn ontwikkeld voor de behandeling van

- (1) autisme spectrum stoornissen

(2) middelenmisbruik

(3) angststoornissen

(4) slaapstoornissen

Correct antwoord 2. Zie syllabus, onderdeel V.3.3. Middelenmisbruik (p. 254 e.v.).

Indien men fobieën ziet als een voorbeeld van klassieke conditionering als effect en indien men relaxatie ziet als een positieve US, dan kan de procedure van systematische desensitisatie als behandeling voor fobieën gezien worden als een voorbeeld van de procedure van

(1) contraconditionering

(2) uitdoving

(3) US revaluatie

(4) US pre-exposure

Correct antwoord 1. Indien men fobieën ziet als een voorbeeld van klassieke conditionering, dan is het gevreesde object de CS en een aversieve gebeurtenis de US. Als men dan tijdens systematische desensitisatie de CS gaat aanbieden tijdens een positieve relaxatie, dan is de relaxatie een nieuwe US met een emotionele waarde die tegengesteld is aan de oorspronkelijke US (de aversieve gebeurtenis). Dan kunnen we dus spreken over contraconditionering.